

Norden

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet redogörelsen till riksdagen 2014/15:NR1 Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2014 och regeringens skrivelse 2014/15:90 Nordiskt samarbete 2014 med huvudsaklig inriktning på verksamheten i Nordiska ministerrådet. Utskottet behandlar även en följdmotion till skrivelsen och ett antal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden hösten 2014 om bl.a. det nordiska samarbetet, kultur, språk, djurskydd, säkerhet, försvar och demokrati.

Utskottet föreslår att redogörelsen och skrivelsen läggs till handlingarna och att motionerna avslås.

I betänkandet finns fem reservationer (M, SD och V).

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Redogörelsens och skrivelsens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden.....	6
Det nordiska samarbetet	6
Kultur, språk och djurskydd	9
Försvar.....	10
Övriga yrkanden	12
Skrivelsen och redogörelsen.....	12
Reservationer	13
1. Det nordiska samarbetet, punkt 1 (M)	13
2. Det nordiska samarbetet, punkt 1 (SD)	14
3. Det nordiska samarbetet, punkt 1 (V).....	16
4. Kultur, språk och djurskydd, punkt 2 (SD).....	17
5. Försvar, punkt 3 (SD).....	19
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	21
Skrivelse 2014/15:90.....	21
Följdmotionen	21
Redogörelse 2014/15:NR1	22
Motioner från allmänna motionstiden 2014/15	22
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avslås av utskottet i förslagspunkt 4	24

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Det nordiska samarbetet

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:3060 av Aron Emilsson och Julia Kronlid (SD) yrkandena 1–3 och 6,

2014/15:163 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 16 och

2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 13.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (V)

2. Kultur, språk och djurskydd

Riksdagen avslår motion

2014/15:3060 av Aron Emilsson och Julia Kronlid (SD) yrkandena 4, 5 och 7–9.

Reservation 4 (SD)

3. Försvar

Riksdagen avslår motion

2014/15:3060 av Aron Emilsson och Julia Kronlid (SD) yrkandena 10 och 11.

Reservation 5 (SD)

4. Övriga yrkanden

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:235 av Patrick Reslow m.fl. (M),

2014/15:377 av Mats Persson m.fl. (FP),

2014/15:938 av Peter Jeppsson m.fl. (S),

2014/15:958 av Magnus Manhammar (S),

2014/15:1738 av Lars Mejern Larsson (S),

2014/15:1740 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S),

2014/15:1966 av Anti Avsan (M),

2014/15:2201 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2014/15:2387 av Sofia Damm (KD) och

2014/15:2453 av Anders W Jonsson (C) yrkande 3.

5. Skrivelsen och redogörelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2014/15:90 och redogörelse 2014/15:NR1 till handlingarna.

Stockholm den 21 maj 2015

På utrikesutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Anna-Lena Sörenson (S), Sofia Arkelsten (M), Olle Thorell (S), Julia Kronlid (SD), Margareta Cederfelt (M), Katarina Köhler (S), Valter Mutt (MP), Göran Pettersson (M), Pyry Niemi (S), Björn Söder (SD), Sofia Damm (KD), Krister Örnfjäder (S), Sotiris Delis (M), Tina Acketoft (FP) och Lotta Johnsson Fornarve (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet redogörelsen till riksdagen 2014/15:NR1 Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2014. Utskottet behandlar också regeringens skrivelse 2014/15:90 Nordiskt samarbete 2014 med huvudsaklig inriktning på verksamheten i Nordiska ministerrådet. Vidare behandlar utskottet en följdmotion samt ett antal motioner från den allmänna motionstiden hösten 2014. I betänkandet fokuserar utskottet framför allt på de frågor som berörs i motionerna.

Den 22 oktober 2014 tog utskottet emot det norska stortingets talman Olemic Thommessen. Representanter från utskottet deltog i en offentlig utfrågning om säkerhetspolitiska hot i Danmarks närområde i folketinget den 10 april 2015. Utskottet fick information om det nordiska samarbetet från statsrådet Kristina Persson den 5 maj.

Redogörelsens och skrivelsens huvudsakliga innehåll

I Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2014 (2014/15:NR1) redogörs för Nordiska rådets temasession den 8 april 2014, Nordiska rådets 66:e session den 28–30 oktober 2014, den svenska delegationens arbete och rådets övriga verksamhet under det gångna året. Berättelsen innehåller även redogörelser för verksamheten i den parlamentariska Östersjökonferensen, den arktiska parlamentarikerkonferensen och den parlamentariska Barentskonferensen.

I skrivelse 2014/15:90 Nordiskt samarbete 2014 redogör regeringen för samarbetet mellan de nordiska ländernas regeringar under 2014, med huvudsaklig inriktning på verksamheten i Nordiska ministerrådet. Utöver det övergripande arbetet inom Nordiska ministerrådet redogör skrivelsen även för bl.a. ministerrådets arbete med att genomföra moderniseringsprojektet Nytt Norden, för gränshinderarbetet och för det nordiska utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet.

Utskottets överväganden

Det nordiska samarbetet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden om det nordiska samarbetets inriktning och innehåll samt om Norden som varumärke och turistmål.

Jämför reservationerna 1 (M), 2 (SD) och 3 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. yrkande 13 anför moderaterna att Sverige ska fortsätta att arbeta för att effektivisera, stärka och modernisera det nordiska samarbetet inom ramen för Nordiska ministerrådet så att det nordiska samarbetet blir ett användbart politiskt instrument för de nordiska regeringarna.

I kommittémotion 2014/15:3060 av Aron Emilsson och Julia Kronlid yrkande 6 betonar Sverigedemokraterna att regeringen inom ramen för det nordiska samarbetet bör verka för att stärka och försvara de demokratiska fri- och rättigheterna.

I kommittémotion 2014/15:163 av Håkan Svenneling m.fl. yrkande 16 anser Vänsterpartiet att Sverige ska verka för en ökad regionalpolitisk samverkan mellan de nordiska länderna.

I kommittémotion 2014/15:3060 av Aron Emilsson och Julia Kronlid betonar Sverigedemokraterna i yrkande 2 att regeringen bör verka för att marknadsföra Norden som varumärke och som besöks- och turistmål.

I yrkande 3 efterfrågar Sverigedemokraterna en stärkt nordisk närvaro i de baltiska staterna under tiden som verksamheten på Nordiska ministerrådets informationskontor i nordvästra Ryssland är avvecklad.

I yrkande 1 efterfrågar Sverigedemokraterna åtgärder inom ramen för det nordiska samarbetet för att motverka radikaliserings, terrorism och terrorresor.

Utskottets övervägande

Utskottet konstaterar att det nordiska samarbetet har en stark folklig förankring. Samarbetet vilar på gemensamma värderingar i fråga om demokrati, rättvisa, öppenhet och rättsstatens principer och spänner över alla samhällsområden. På många sätt är det nordiska samarbetet unikt vid en internationell jämförelse. Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och är viktigt i ett europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt och öppet Norden i ett starkt och öppet Europa.

Utskottet konstaterar att Norden och Sveriges närområde ägnades uppmärksamhet i den utrikespolitiska deklARATIONEN från februari 2015.

Under 2014 hade Sverige presidentskapet för Nordiska rådet. Utskottet noterar att det svenska presidentskapsprogrammet Norden i Europa – Europa i Norden fokuserade på tre huvudområden: den nordiska arbetsmarknaden, hållbar utvinning av naturresurser och 200 år av fred mellan de nordiska länderna. Utskottet noterar också att programmet knöt an till och byggde vidare på arbetet under det svenska ordförandeskapet för Nordiska ministerrådet 2013 och det norska presidentskapet för Nordiska rådet samma år.

Utskottet välkomnar att de nordiska samarbetsministrarna den 6 februari 2014 antog en gemensam vision för det nordiska samarbetet Tillsammans är vi starkare med ambition att nå ett gränslöst, innovativt, synligt och utåtriktat Norden.

Utskottet välkomnar vidare att Sverige är fortsatt drivande i att reformera Nordiska ministerrådet. Under det svenska ordförandeskapet 2013 gavs uppdraget att ta fram reformeringsförslag för ministerrådet och under 2014 presenterades rapporten Nytt Norden som innehöll 39 enskilda reformförslag till Nordiska ministerrådet uppdelade på följande teman:

- bättre styrning av de nordiska institutionerna
- mer politik och strategi
- nytt nordiskt budgetsystem
- effektivare sekretariat
- större nytta av projekt och programverksamhet.

Utskottet välkomnar att de nordiska samarbetsministrarna den 26 juni 2014 antog ett omfattande reformpaket mot bakgrund av reformförslagen. Utskottet ser det som positivt att syftet med reformpaketet är att säkerställa att Nordiska ministerrådet har kapacitet att fungera som ett användbart instrument för de nordiska regeringarna. Utskottet noterar att en strategi för internationell profilering och positionering av Norden och det nordiska samarbetet togs fram som en del av reformpaketet. Profileringsstrategin Strategi för internationell profilering och positionering av Norden 2015–2018 antogs under Nordiska rådets session i Stockholm den 28–30 oktober 2014. Utskottet konstaterar att strategin syftar till att stärka Norden som varumärke och de nordiska ländernas konkurrenskraft samt till att stärka det internationella inflytandet genom samordnade profilerande aktiviteter i ett gemensamt initiativ.

Utskottet konstaterar att det övergripande målet med det regionalpolitiska nordiska samarbetet är att bidra till hållbar tillväxt och ökad konkurrenskraft i samtliga regioner och att få till ett effektivt samarbete kring gemensamma regionala frågor. Utskottet konstaterar också att genomförandet av samarbetsprogrammet inom regionalsektorn fortsatte under 2014.

Utskottet noterar att Nordiska rådet under 2014 rekommenderade Nordiska ministerrådet att bl.a. utarbeta en nordisk marknadsföringsstrategi för inomnordisk och internationell turism i Norden (framst. 12/2014). Nordiska

rådet rekommenderade samtidigt de nordiska ländernas regeringar att bl.a. justera de nationella regleringarna av turistrådens/visitorganisationernas uppdrag så att uppdraget i högre grad också inkluderar turismsamarbete inom Norden och en samlad marknadsföring av Norden (framst. 13/2014).

Utskottet konstaterar att Nordiska ministerrådet har ett nära samarbete med länder och organisationer i Nordens närområde, bl.a. med Estland, Lettland, Litauen, Polen, den nordliga dimensionens olika partnerskap, Östersjöstaternas råd, Arktiska rådet och Barentsrådet. Utskottet noterar att Nordiska ministerrådet i mars 2015 beslutade att avveckla verksamheten vid Nordiska ministerrådets informationskontor i St. Petersburg på obestämd tid.

Utskottet noterar att betydelsen av ett samarbete kring radikaliserings och utländska stridande kommenterades under det nordiska toppmötet den 28 oktober 2014 i samband med Nordiska rådets session i Stockholm. Utskottet konstaterar att de nordiska regeringarna den 26 januari 2015 ingick ett avtal om ett stärkt nordiskt samarbete om förebyggande av radikaliserings inom ramen för Nordic Network to Prevent Extremism. Vidare konstaterar utskottet att motverkande av extremism och förebyggande av radikaliserings var en av dagordningspunkterna vid Nordiska rådets minisession i Köpenhamn den 25–26 mars 2015.

Vid utskottssammanträdet den 5 maj informerade statsrådet Kristina Persson utskottet om det nordiska samarbetet och redogjorde då bl.a. för arbetet med att avveckla gränshinder inom Norden. Statsrådet informerade om det nyupprättade Gränshinderrådet som inledde sin verksamhet under 2014 och som har följande prioriterade insatsområden:

- att bekämpa existerande gränshinder mellan de nordiska länderna,
- att förebygga att nya gränshinder uppstår
- att öka och effektivisera informationsinsatserna till privatpersoner och företag.

Utskottet ser fram emot en fortlöpande rapportering från regeringen om Gränshinderrådets arbete.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motionerna 2014/15:3060 yrkandena 1, 2, 3 och 6, 2014/15:163 yrkande 16 och 2014/15:2993 yrkande 13.

Kultur, språk och djurskydd

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden om nordisk kultur, språkförståelse och djurskydd.

Jämför reservation 4 (SD).

Motionen

I kommittémotion 2014/15:3060 av Aron Emilsson och Julia Kronlid yrkande 4 understryker Sverigedemokraterna att regeringen inom ramen för det nordiska samarbetet bör arbeta för att stärka och bevara det nordiska kulturarvet. I yrkande 5 anser Sverigedemokraterna att regeringen bör verka för den nordiska kulturstrategin omarbetas så att den även inkluderar en nordisk kulturkanon.

I yrkande 7 understryker Sverigedemokraterna att de nordiska samarbetsparterna bör arbeta för att stärka den nordiska språkförståelsen inom Norden.

I yrkande 8 vill Sverigedemokraterna att Sverige inom ramen för det nordiska samarbetet bör arbeta för att Norden ska vara världsledande inom frågor som rör djurskydd och djurens välbefinnande. Vidare efterfrågar Sverigedemokraterna i yrkande 9 en ökad harmonisering av nordisk djurskyddslagstiftning och regelverk för uppföljningskontroller i syfte att undvika att bristande djurskydd blir en konkurrensfördel inom Norden.

Utskottets överväganden

Utskottet konstaterar att det nordiska samarbetet i hög grad bygger på en kulturell värdegemenskap och att kultursamarbetet är en av hörnstenarna i samarbetet. Utskottet konstaterar också att inriktningen på det nordiska samarbetet inom kultursektorn styrs av Nordiska ministerrådets strategi för kultursamarbete 2013–2020. Utskottet noterar att strategins fem teman (det hållbara, det kreativa, det interkulturella, det unga och det digitala Norden) ska vara vägledande för kultursamarbetet under perioden. Riksdagen har tidigare tagit ställning till ett motionsyrkande om att införa en nordisk kulturkanon (bet. 2011/12:UU9, bet. 2012/13:UU3) och utskottet avstyrkte då yrkandet.

Utskottet välkomnar att det framgår av Nordiska ministerrådets strategi för kultursamarbete 2013–2020 att språkförståelsen i Norden ska främjas.

Utskottet konstaterar att en omorganisering av det nordiska språksamarbetet slutfördes under Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2013. Den nya organisationen trädde i kraft den 1 januari 2014 och med omorganiseringen fick bl.a. förvaltningsorganet på språkområdet en starkare ställning.

Utskottet noterar att Nordiska rådet i samband med sessionen i Stockholm antog en rekommendation riktad till Nordiska ministerrådet om språkförståelsens betydelse för mobiliteten på den gemensamma nordiska arbetsmarknaden (rek. 28/2014).

Utskottet har i tidigare betänkanden behandlat motionsyrkanden om djurskydd i Norden (bet. 2011/12:UU9, bet. 2012/13:UU3). Utskottet konstaterade då att den s.k. Växjödeklarationen om djurskydd och livsmedel betonar vikten av ett gott djurskydd som speglar samhällets etiska värderingar. Deklarationen understryker också Nordens position som en föregångsregion när det gäller djurhälsa och djurskydd. Det framgår även att ett gott djurskydd anses vara en viktig nordisk konkurrens fördel.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motion 2014/15:3060 yrkandena 4, 5 och 7–9.

Försvar

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden om det nordiska försvarssamarbetets inriktning.

Jämför reservation 5 (SD).

Motionen

Sverigedemokraterna understryker i kommittémotion 2014/15:3060 av Aron Emilsson och Julia Kronlid yrkande 10 att regeringen inom ramen för det nordiska samarbetet verkar för ökade insatser för att uppnå ett samordnat luftförsvar och en samordnad luftövervakning. Vidare anser Sverigedemokraterna i yrkande 11 att regeringen bör verka för att det nordiska försvarssamarbetet utökas så att det även omfattar ömsesidiga försvarsgarantier.

Utskottets överväganden

Utskottet noterar att det nordiska försvarssamarbetet fördjupades under 2014 och konstaterar att ett nordiskt samarbete ger möjligheter till ökad försvarsförmåga, minskade kostnader och ökad uthållighet. Under 2014 fördes diskussioner kring ett fördjupat internationellt förmågesamarbete och militära resurser och förmågor. De nordiska länderna har under 2014 arbetat vidare med att förenkla de nationella regleringar och procedurer som styr samarbetet i syfte att underlätta det nordiska samarbetet. Sverige har bl.a. fattat ett nytt rambeslut för Försvarsmaktens deltagande i övningsverksamhet med de övriga nordiska länderna. Utskottet noterar att beslutet syftar till att förenkla för verksamhet kopplad till utbildning och övning, vilket anses gynna samarbetet och förmågeuppbyggandet.

Utskottet noterar att under det norska ordförandeskapet 2014 i det nordiska försvarssamarbetet (Nordefco) genomfördes ett gemensamt nordiskt-baltiskt försvarsministermöte i Tromsø i april och ett försvarsministermöte inom Norra Gruppen i november. Vid novembermötet beslutade ministrarna att hela det nordiska luftrummet ska kunna användas inom ramen för flygövnings-samarbetet Cross Border Training (CBT). Utskottet noterar också att ministrarna beslutade att upprätta en nordisk-baltisk militär kapacitetssuppleveringsinsats som vid behov ska användas i olika insatsområden, och att man under 2015 ska se över upprättande av möjliga samarbetsområden. Utskottet noterar att avsikten med det nordiska försvarssamarbetet är att det ska stärka den militära förmågan i både nationella och internationella insatser, vilket i sin tur avser att stärka möjligheterna att främja gemensamma nordiska intressen och bidra till säkerhet och stabilitet. Utskottet noterar att arbetet med att gemensamt ta fram effektiva och användbara övnings- och utbildningsprojekt fortsätter. Under det första kvartalet 2014 deltog Sverige i övnings- och träningsverksamhet i samband med Norges luftrumsövervakning av Island.

Utskottet konstaterar att Sverige övertog ordförandeskapet i Nordefco den 1 januari 2015 och att de svenska ordförandeskapsprioriteringarna bl.a. omfattar en stärkt nordisk röst på det säkerhets- och försvarspolitiska området, ett ökat informationsutbyte om kränkningar och incidenter i vårt närområde, ett fördjupat samarbete med de baltiska staterna inom områden av gemensamt intresse samt ökad transparens, utökad informationsutbyte och koordinering på politisk och militär nivå i syfte att stärka insatsplanering för internationella operationer.

Utskottet noterar att Sveriges och Finlands försvarsministrar i maj 2014 undertecknade en handlingsplan som syftar till att fördjupa det bilaterala försvarssamarbetet.

Utskottet konstaterar att de nordiska försvarsministrarna i en gemensam debattartikel som publicerades i april 2015 betonade att de nordiska länderna med utgångspunkt i olika organisationstillhörigheter samarbetar nära inom ramen för EU och Nato. Utskottet välkomnar att ministrarna klargör att det nordiska samarbetet bygger på en gemensam värdegrund med ambitionen att det nordiska försvarssamarbetet ska bidra till ökad förutsägbarhet, fredlig utveckling och att undvika militära incidenter och konflikter.

Med hänvisning till det anförda, och med anledning av att regeringen överlämnat proposition 2014/15:109 Försvarspolitisk inriktning – Sveriges försvar 2016–2020 till riksdagen avstyrks motion 2014/15:3060 yrkandena 10 och 11.

Övriga yrkanden

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår de motionsyrkanden som anges i bilaga 2.

Utöver de yrkanden som behandlats tidigare i detta betänkande finns motionsvis framförda förslag som är föremål för förenklad motionsbehandling enligt de riktlinjer som fastslagits av riksdagen med anledning av Riksdagskommitténs betänkande 2005/06:RS3 och promemorian Förenklad motionsberedning under valperioden 2014–2018 som utskottet antog i oktober 2014. Utskottet har vid en genomgång funnit att de yrkanden som anges i bilaga 2 inte kan vara aktuella för något tillkännagivande från riksdagen. Efter denna behandling avstyrker ett enigt utskott motionerna i bilaga 2.

Skrivelsen och redogörelsen

Utskottet föreslår att skrivelse 2014/15:90 och redogörelse 2014/15:NR1 läggs till handlingarna.

Reservationer

1. Det nordiska samarbetet, punkt 1 (M)

av Sofia Arkelsten (M), Margareta Cederfelt (M), Göran Pettersson (M) och Sotiris Delis (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 13 och avslår motionerna

2014/15:3060 av Aron Emilsson och Julia Kronlid (SD) yrkandena 1–3 och 6 samt

2014/15:163 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 16.

Ställningstagande

Verksamheten inom det nordiska samarbetet har under alliansregeringen fortsatt att utvecklas och fördjupas. Vårt nordliga grannskap fortsätter att vara ett område för samverkan och sökande efter gemensamma lösningar. Parallellt utvecklas de nordisk-baltiska relationerna och banden mellan detta nordisk-baltiska samarbete och de s.k. Visegradländerna i Centraleuropa stärks.

Den nordiska välfärdsmodellen bygger på gemensamma värderingar om demokrati, mänskliga rättigheter, öppenhet och inkludering, tolerans, tillit och jämlikhet. En målsättning för det nordiska samarbetet är att alla medborgare ska ha lika tillgång till den välfärd länderna erbjuder sina egna medborgare. Sverige valde därför som ordförande i Nordiska ministerrådet 2013 att fokusera på de framtidsutmaningar som möter den nordiska välfärdsmodellen. Det svenska ordförandeskapsprogrammet Den nordiska modellen i en ny tid lyfte särskilt fram de demografiska utmaningarna, kampen mot utanförskapet och arbetslösheten och frågan om hur vi ska öka konkurrenskraften samtidigt som vi skapar ett hållbart samhälle. Vi anser att Sverige har och även framöver ska fortsätta att arbeta för att effektivisera, stärka och modernisera det nordiska samarbetet inom ramen för Nordiska ministerrådet. Vi anser att målet ska vara att det nordiska samarbetet i än högre grad ska bli ett användbart politiskt instrument för de nordiska regeringarna och bättre avspeglade ländernas aktuella politiska prioriteringar.

Vi vill också att Sverige ska arbeta för att synliggöra den gemensamma och omfattande verksamhet som bedrivs inom ramen för Nordiska ministerrådet. Som ett led i detta arbete tog Sverige 2013 initiativ till en serie informella diskussionsmöten mellan de nordiska samarbetsministrarna i syfte att lyfta blicken från de dagsaktuella frågorna och diskutera hur Nordiska ministerrådets verksamhet bör utvecklas på längre sikt, ett arbete som ledde fram till förslag på nya prioriteringar och reformer under 2014. Vi anser också att Sverige fortsatt ska verka för ett fördjupat nordiskt samarbete också på det säkerhetspolitiska området. Vi anser också att Sverige ska arbeta för att ytterligare stärka det bilaterala samarbetet med de nordisk-baltiska länderna samt det multilaterala samarbetet, inte minst i EU- och FN-sammanhang.

2. Det nordiska samarbetet, punkt 1 (SD)

av Julia Kronlid (SD) och Björn Söder (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3060 av Aron Emilsson och Julia Kronlid (SD) yrkandena 1–3 och 6 samt

avslår motionerna

2014/15:163 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 16 och

2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 13.

Ställningstagande

Norden är ett starkt varumärke i världen och ses som en politiskt stabil region, en region med långvarig demokrati och en region som är intressant att besöka. Under 2013 hölls festivalen Nordic Cool i Washington och syftade till en internationell profilering av Norden och framför allt av nordisk kultur. Sverigedemokraterna anser att det finns anledning att följa upp och förstärka den internationella marknadsföringen av Norden, inte minst i syfte att öka intresset för Norden som besöksmål och handelspartner. Vi anser att Nordens unika kultur- och naturturism är viktiga faktorer för att stärka turismen och besöksnäringen i Norden.

Vi anser att flera av de grundläggande demokratiska fri- och rättigheterna i dag är satta under hård press i såväl Sverige som utomlands. Direkta attentat mot yttrandefriheten och indikationer om en allt sämre pressfrihet vittnar om att den västerländska, nordiska och svenska demokratin har stora utmaningar framför sig. Inte minst attentaten i Paris och Köpenhamn vittnar om detta. I

samband med Nordiska rådets kultur- och utbildningsutskotts sammanträde i Mariehamn den 27 januari 2015 gjordes ett uttalande med anledning av attackerna mot demokratiska fri- och rättigheter. Man framhävde då bl.a. att ett av våra viktigaste värden i de nordiska länderna är att vi kan skriva och tala fritt, men att yttrandefriheten nu är satt under press. Utskottet fördömde attentatet i Paris och menade att det behövs en nordisk plattform för fri press- och kvalitetsjournalistik. Ett sådant arbete ska nu formas, något vi ser positivt på. Vi anser också att den svenska regeringen bör ta dessa frågor på allvar och vara en pådrivande kraft för att främja yttrande- och pressfrihet, och andra demokratiska fri- och rättigheter i Norden.

De nordiska länderna har genom Nordiska ministerrådet varit etablerade i Ryssland under 20 år. Det finns två kontor i nordvästra Ryssland, ett i Sankt Petersburg och ett i Kaliningrad, och tre informationscentra, dessa i Murmansk, Petrozavodsk och Archangelsk. Närvaron har syftat till att stödja civilsamhället och verka för stabilitet och utveckling inom regionen. Mot bakgrund av att Ryssland registrerade Nordiska ministerrådet som utländsk agent försvårades ministerrådets arbete och de nordiska samarbetsministrarna beslutade i mars 2015 att avveckla verksamheten i nordvästra Ryssland. Vi anser att detta belyser en tråkig utveckling men samtidigt är en nödvändig markering från de nordiska ländernas sida.

Vi välkomnar att det nordiska samarbetet har behandlat radikalisering, terrorism och den oroande utvecklingen mot att unga i Norden reser för att delta i terrorverksamhet hos framför allt IS i Syrien och Irak. Vi anser att det krävs ett ökat samarbete mellan de nordiska länderna som en följd av ökad radikalisering och terrorism i form av aktiviteter inom Norden och Europa eller resor utanför Europas gränser. Vi anser att det är viktigt att varje land tar sitt ansvar och genomför nödvändiga lagändringar för att stoppa terrorism och terrorresor. Vi menar att den svenska regeringen behöver ta situationen på allvar och genomföra åtgärder för att öka säkerheten inte bara i Sverige utan även i våra nordiska grannländer. Vi efterfrågar ett fördjupat samarbete och en fördjupad dialog mellan våra nordiska länder för att göra arbetet så effektivt som möjligt. Vi välkomnar därför det avtal som de nordiska regeringarna slutit om att förstärka samarbetet kring att motverka radikalisering och dra lärdom av varandras erfarenheter kring detta. Vi anser att Sverige dels måste förebygga att människor inte attraheras av att delta i terrorresor genom att på olika sätt motverka radikalisering bland unga, dels verka för att de som reser från Norden för att ansluta sig till terrororganisationer inte ska få möjlighet att resa tillbaka till Norden utan konsekvenser. Vi anser att detta är viktigt av flera orsaker: dels för att inte ytterligare bidra till att destabilisera regionen i framför allt Syrien och Irak, dels för att avhjälpa det mänskliga lidande som pågår, men också för att värna säkerheten i Norden, för att förhindra ytterligare radikalisering och för att minska risken för terrorbrott i Sverige och övriga Norden.

3. Det nordiska samarbetet, punkt 1 (V)

av Lotta Johnsson Fornarve (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:163 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 16 och

avslår motionerna

2014/15:3060 av Aron Emilsson och Julia Kronlid (SD) yrkandena 1–3 och 6 samt

2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 13.

Ställningstagande

Vänsterpartiet ser en stor potential i att utveckla det nordiska samarbetet över landsgränserna. Vi vill utveckla en nordisk samverkan inom regionalpolitiken, framför allt med våra grannländer Norge och Finland. Vi anser att vi har mycket gemensamt och att alla skulle tjäna på att utveckla samarbetet inom ett flertal områden såsom infrastruktur, forskning, kapitalförsörjning för landsbygden, arbetsmarknad och service. Därför vill vi att Sverige tar de initiativ som behövs för att utveckla en regionalpolitisk samverkan mellan de nordiska länderna.

Vi anser att en konkret och omfattande samverkan mellan länderna är särskilt angelägen i fråga om infrastruktur, service, utbildning, arbetsmarknad, hållbar livsmedelsproduktion och finansiella system. Vi föreslår att en nordisk infrastrukturpolitik skapas där man bygger gemensamt finansierade, ägda och drivna vägar, järnvägar, flygplatser och bredband. Vi anser också att ett djupare samarbete mellan de nordiska ländernas utbildningsväsen bör etableras. Samverkan på nordisk nivå mellan regionala högskolor kring landsbygdsutveckling anser vi på sikt kan bidra till att bygga upp nya näringar och stärka småföretag i de regioner som har störst utvecklingsbehov. Vi vill även underlätta och öka tryggheten för arbetstagare som bor i ett nordiskt land men som arbetar i ett annat och föreslår därför att detta utreds bl.a. genom att se över gemensamma avtal mellan de nordiska länderna som berör detta område.

Livsmedelsproduktionens påverkan på klimatförändringarna gällande såväl produktion som transporter är väl känd. Vi föreslår därför att Nordiska rådet tar fram en ur miljösynpunkt hållbar nordisk livsmedelsstrategi så att vi i större omfattning blir självförsörjande och mindre beroende av import.

Vidare föreslår vi att de nordiska lokala sparbankerna och andelsbankerna ges möjligheter att stärka småföretagen och småföretagens utveckling i regioner utanför de nordiska tätortsregionerna. Vi vill låta utreda förslaget om en gemensam nordisk kompetensbank för de lokala banker som finns i Norden i syfte att stärka landsbygdsutvecklingen, finansieringen av nya jobb och företag samt för att öka bankkonkurrensen.

Vi anser att regeringen skyndsamt bör ta initiativ till en kontinuerlig dialog med våra nordiska grannländer om en utökad samverkan för framtida landsbygds- och regionalpolitisk utveckling enligt vad som anförts ovan.

4. Kultur, språk och djurskydd, punkt 2 (SD)

av Julia Kronlid (SD) och Björn Söder (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3060 av Aron Emilsson och Julia Kronlid (SD) yrkandena 4, 5 och 7–9.

Ställningstagande

Nordens gemensamma historia går långt tillbaka och kantas av både fred och krig. Från varje epok har lärdomar dragits och likheter mellan de nordiska nationerna har vuxit fram. Sverigedemokraternas uppfattning är att det nordiska samarbetet bygger på en stabil grund och att en av byggstenarna är de kulturella likheterna. Vi förespråkar ett starkt samarbete inom kultur- och utbildningsområdet i syfte att förbättra den nordiska språkförståelsen och att en nordisk kulturkanon införs. Vi anser att kultursamarbetet återspeglar de gemensamma nordiska värderingarna och att den strategi som har tagits fram för det nordiska samarbetet kring kulturella frågor har flera positiva inslag men strategin kan förbättras. Vi anser att Nordiska ministerrådet borde följa upp kultursatsningen och införa en ny, bred nordisk kulturkanon som även innefattar områden som arkitektur, bildkonst, musik, scenkonst, film och barnkultur. År 2008 publicerades den nordiska litteraturkanonen Nordisk litteratur till tjänst, där nordisk litteratur från forntiden och fram till i dag samlades i syfte att bidra till att stärka den nordiska språk- och kulturgemenskapen. Samtliga fem nordiska regeringar stod bakom satsningen som finansierades av Nordiska ministerrådet. Vi anser att den nordiska litteraturkanonen borde fungera som ett föregångsexempel för den nya, bredare nordiska kulturkanonen.

Den nordiska språkförståelsen och möjligheten att kommunicera på de nordiska språken anser vi är en nyckelfaktor i det nordiska samarbetet. Vi anser att språket är en grundläggande förutsättning, inte minst för det nordiska kultursamarbetet. Flera av de nordiska språken är närbesläktade, vilket bidrar till att många invånare även förstår andra nordiska språk än sitt modersmål. Vi anser att det är mycket positivt att Nordiska rådet uppmanar och uppmuntrar till kommunikation på de nordiska språken under gemensamma sessioner och sammanträden eftersom det bidrar till att stärka språkförståelsen mellan parlamentarikerna. Mot bakgrund av språkförståelsens betydelsefulla och centrala roll beklagar vi att den nordiska språkförståelsen tenderar att försämrats. Ett exempel på den försämrade nordiska språkförståelsen anser vi är att Ungdomens Nordiska Råd (UNR) hösten 2008 beslutade att övergå till att använda engelska som arbetsspråk. Detta sedan det konstaterats att ledamöternas bristande förståelse av de nordiska språken bidrog till att omöjliggöra en effektiv kommunikation på de nordiska språken. Detta anser vi sänder allvarliga signaler som kräver åtgärder. Vi befärar att en försämrad nordisk språkförståelse i förlängningen kan hämma såväl en integrerad nordisk arbetsmarknad och känslan av en gemensam nordisk identitet som det nordiska kulturutbytet. Vår bedömning är att en förklaring till den försämrade språkförståelsen kan vara att undervisningen i de nordiska språken vid de nordiska universiteten är mycket begränsad och att lärarutbildningarna inte innehåller tillräcklig undervisning i nordiska språk. Vi anser att ett kunskapskrav om nordiska språk i examensbevisen skulle kunna vara en åtgärd. Vi anser också att regeringen, Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet bör ta denna fråga på allvar och presentera förslag på åtgärder för att stärka den nordiska språkförståelsen.

Djurskyddet inom de nordiska länderna har långa anor och en djup folklig förankring. För många invånare i Norden är det goda djurskyddet en så viktig fråga att den betraktas som en del av den nationella och regionala kulturen och identiteten. De nordiska länderna står sig också väl vid en internationell jämförelse, men förbättringspotentialen är fortfarande stor och på vissa områden har Norden halkat efter. Exempelvis är det enligt rapporten Världens bästa djurskydd från förbundet Djurens Rätt tveksamt om de nordiska länderna kan sägas vara bäst i världen, eller ens bäst i Europa, när det gäller djurskydd. På flera viktiga områden överträffas det svenska och nordiska djurskyddet av länder som Schweiz och Österrike, men i vissa avseenden också av länder som Kanada, Nederländerna, Storbritannien och Kroatien. Vi menar att de nordiska länderna borde enas om en gemensam målsättning att vara världens ledande region i frågor som gäller djurskydd och djurens välbefinnande. Ett stort problem är att det fortfarande finns stora skillnader mellan de nordiska länderna beträffande djurskyddslagstiftningen och uppföljningen av densamma. Stora skillnader mellan länderna i detta avseende bidrar till att skapa ekonomiska incitament för ett bristande djurskydd eftersom ett nordiskt land genom en svagare djurskyddslagstiftning kan skaffa sig konkurrensfördelar gentemot de övriga nordiska länderna. Ett tydligt exempel

på detta anser vi är det förhållandevis svaga djurskyddet inom den danska grisknäringen, vilket har gett danska grisköndar ekonomiska fördelar i förhållande till svenska grisköndar. Andra områden där problematiska skillnader fortfarande kvarstår är reglerna kring slakt och kastrering, pälsdjursuppfödning osv. Vi vill motverka de stora skillnader som finns mellan de nordiska ländernas djurskyddslagstiftning och menar därför att Sverige inom ramen för det nordiska samarbetet bör arbeta för en ökad harmonisering av de nordiska ländernas djurskyddslagstiftning och regelverk för uppföljande kontroller i syfte att bristande djurskydd inte ska kunna utgöra en konkurrensfördel inom Norden.

5. Försvar, punkt 3 (SD)

av Julia Kronlid (SD) och Björn Söder (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3060 av Aron Emilsson och Julia Kronlid (SD) yrkandena 10 och 11.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna betraktar Sverige som i fallande ordning en del av en nordisk, europeisk, västerländsk och global gemenskap. I linje med detta vill vi särskilt arbeta för att stärka den nordiska identiteten och bredda och fördjupa det nordiska samarbetet. Vi vill i likhet med vad som fördes fram i Stoltenberg rapporten 2009 öka det nordiska samarbetet inom försvars- och säkerhetsområdet. Vi ser uppenbara förtjänster i att de nordiska länderna tar ett gemensamt ansvar för regionens säkerhet i likhet med vad som länge planerades under kalla krigets era.

Vi välkomnar därför att de nordiska länderna lanserade Nordefcosamarbetet 2009. Vi välkomnar också att det skett en nära samverkan i försvars- och säkerhetsfrågor mellan de nordiska och baltiska länderna under 2014. Vi menar dock att mer kan göras för att uppnå ett fördjupat försvarssamarbete i linje med de förslag som finns i Stoltenberg rapporten, och vi vill se ökade insatser i det nordiska försvarssamarbetet för att uppnå sådana resultat på följande områden.

Vad avser luftförsvar så vill vi att Sverige i ett kortare perspektiv ska verka för ett tätare samarbete vad gäller en samordning av den nordiska luftövervakningen, inkluderat luftförsvaret över Island. I ett längre perspektiv anser vi att nordisk personal bör skickas till Keflavík på permanent basis. De

nordiska flygvapnen knyts därmed närmare varandra och utvecklar samarbetet i skarpt läge. Vi anser att de nordiska flygvapnen i princip borde klara luftövervakningen över hela det nordiska luftrummet inklusive Island utan att vara avhängiga Atlantpakten.

Sverigedemokraterna välkomnar att arbetet med det nordiska försvarssamarbetet har fortskridit, förstärkts och fördjupats under året som gått. Vi ser positivt på det fördjupade försvarssamarbete som Sveriges och Finlands försvarsministrar presenterat mellan länderna och vi har i riksdagen motionerat om att försvarssamarbetet med just Finland ska förstärkas. En gemensam samverkan kring luft- och sjöförvar, personalförsörjning och materiel är några områden där vi menar att ländernas samarbete kan förstärkas. Genom den nordiska solidaritetsförklaringen från 2011 har de nordiska länderna gemensamt uttalat att i det fall ett nordiskt land skulle drabbas av en kris eller ett angrepp så kommer de övriga länderna att bistå med relevanta medel. Denna solidaritetsförklaring är dock fortfarande väldigt allmänt hållen och säger inte mycket om hur länderna konkret avser att reagera och hjälpa varandra i händelse av att ett enskilt land hamnar i trångmål, exempelvis vid ett yttre angrepp eller otillbörlig press. Sverigedemokraterna anser med hänvisning till solidaritetsförklaringen och arbetet inom Nordefco att det nu är dags att ta försvarssamarbetet till nästa nivå. Vi anser att Sveriges regering ska påbörja diskussioner med de övriga nordiska länderna i syfte att skapa förutsättningar för ett nordiskt försvarssamarbete som också omfattar ömsesidiga försvarsgarantier. Sådana försvarsgarantier skulle i ett inledande skede inte nödvändigtvis behöva inkludera samtliga nordiska länder utan kan påbörjas genom att ett par nordiska länder – t.ex. Sverige och Finland – går före. Opinionsen i Finland förefaller redan nu visa ett visst intresse för detta alternativ.

BILAGA I

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelse 2014/15:90

Regeringens skrivelse 2014/15:90 Nordiskt samarbete 2014.

Följdmotionen

2014/15:3060 av Aron Emilsson och Julia Kronlid (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inom ramen för det nordiska samarbetet verka för ett fördjupat samarbete och kraftfulla åtgärder för att motverka radikaliserings, terrorism och terrorresor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för att marknadsföra Norden som besöks- och turistmål.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inom ramen för det nordiska samarbetet verka för att om möjligt stärka den nordiska närvaron i de baltiska staterna under den tid som närvaron i Ryssland är begränsad.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inom ramen för det nordiska samarbetet stärka och bevara det nordiska kulturarvet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för en bred nordisk kulturkanon som ett led i strategin för nordiskt kultursamarbete.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för det nordiska samarbetet aktivt bör verka för att stärka och försvara demokratiska fri- och rättigheter.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för att stärka den nordiska språkförståelsen.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för det nordiska samarbetet bör arbeta för att Norden ska vara världsledande inom frågor som rör djurskydd och djurens välbefinnande.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för det nordiska samarbetet bör arbeta för att de nordiska länderna i högre utsträckning än i dag ska

- harmonisera djurskyddslagstiftningen och regelverket för uppföljande kontroller så att bristande djurskydd inte ska kunna utgöra en konkurrensfördel inom Norden.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inom ramen för det nordiska samarbetet verka för ökade insatser för att uppnå ett samordnat luftförsvar och en samordnad luftövervakning.
 11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa förutsättningar för ett nordiskt försvarssamarbete som också omfattar ömsesidiga försvarsgarantier.

Redogörelse 2014/15:NR1

Redogörelse 2014/15:NR1 Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2014.

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:163 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör ta initiativ till en kontinuerlig dialog med våra nordiska grannländer om utökad samverkan för framtida landsbygdsutveckling och regionalpolitisk utveckling.

2014/15:235 av Patrick Reslow m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att intensifiera arbetet med att skapa ökade förutsättningar för och undanröja de hinder som försvårar en fortsatt integration inom Öresundsregionen.

2014/15:377 av Mats Persson m.fl. (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utse en särskild förhandlingsperson med uppdraget att ta bort gränshinder i Öresundsregionen.

2014/15:938 av Peter Jeppsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en fortsatt utveckling av miljöarbetet i och runt Östersjön.

2014/15:958 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kartlägga behovet av en ny internationell Östersjömyndighet.

2014/15:1738 av Lars Mejern Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att inom ramen för Nordiska ministerrådet inleda ett riktat nordiskt samarbete för att kartlägga omfattningen av den legala och den illegala handeln med alkoholdrycker i Norden.

2014/15:1740 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gränshinder.

2014/15:1966 av Anti Avsan (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Nordiska rådet.

2014/15:2201 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett ökat nordiskt samarbete i hbt-frågor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Nordens kontakter med de baltiska staterna inom hbt-området.

2014/15:2387 av Sofia Damm (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att prioritera insatser mot gränshinder i Öresundsregionen.

2014/15:2453 av Anders W Jonsson (C):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sätta ett gemensamt nordiskt mål om att inom fem år ha lägst antibiotikaförskrivning i Europa.

2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. (M):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.4 Det nordiska samarbetet.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avslås av utskottet i förslagspunkt 4

Övriga yrkanden

Motion	Motionär	Yrkande
2014/15:235	av Partick Reslow m.fl. (M)	
2014/15:377	av Mats Persson m.fl. (FP)	
2014/15:938	av Peter Jeppsson m.fl. (S)	
2014/15:958	av Magnus Manhammar (S)	
2014/15:1738	av Lars Mejern Larsson (S)	
2014/15:1740	av Lars Mejern Larsson m.fl. (S)	
2014/15:1966	av Anti Avsan (M)	
2014/15:2201	av Jonas Gunnarsson m.fl. (S)	1–2
2014/15:2387	av Sofia Damm (KD)	
2014/15:2453	av Anders W Jonsson (C)	3